www.alpinet.org

proiectul Alpinet,
revista Invitație în Carpați
anul 11, nr. 71-73,
ianuarie 2007

RETEZAT

volum 3

ghid montan

10 tone pentru normal

cetățile feudale

Jules Verne în România

volum 1, 24 pagini
volum 2, 46 pagini
volum 3, 36 pagini

copiază gratuit
toate numerele şi ghidurile
revistei Invitaţie în Carpaţi
de la http://iic.alpinet.org

Toate paginile
din reviste
se pot printa
pentru a fi luate la
drum.

Uită-te zilnic pe www.alpinet.org,
ghidul tău montan.
Zilnic sunt multe informaţii
şi imagini noi.

Sumarul revistei este deschis celor care transmit informaţii (ştiri, fotografii, articole, monografii).

contact: iic@alpinet.org, telefon 683.51.03

Autorii acceptă că publicarea materialelor nu aduce deocamdată venituri materiale.

Înscrie-te pe lista alpinet2k.

Primeşti zilnic, gratuit, noi ştiri de la munte,

de la cei care umblă pe munte.

informaţii: www.alpinet.org, iic@alpinet.org

nr. 71-73, ianuarie 2007

Munţii Retezat, 3 volume

I

Trasee şi poteci ..... pag. 3-22

II

Masivul în imagini ..... pag. 3-44

III

Cetatea Colţ ..... pag. 3-10
Cetăţile Sălaşu şi Mălăieşti ..... pag. 11-15
10.312 kilograme pentru normal ..... pag. 16-29
Cutremur la 2.200 metri ..... pag. 30
Extratereştrii? ..... pag. 31
Bibliografie montană ..... pag. 34-35

Harta masivului,
6 pagini format coală de scris, în volumele 1-3

coperta 1 / first cover

De pe Vf. Peleaga (2509 metri, cel mai înalt din masiv) se văd Lacurile Bucura (prim plan), Ana (plan doi, stânga) şi Bucurel (plan doi, dreapta). (Munţii/ Mountains Retezat).

foto: Ică Giurgiu

Respectă natura !
Lasă doar urmele paşilor.
Ia numai fotografii.
Ucide doar timp.

Editor:

alpinet.org

ISSN 1841 - 7957

redactor, tehnoredactor:
Ică Giurgiu (iic@alpinet.org, 683.51.03)

layout: Ică Giurgiu, Daniel Verniş, Nicolae Herăscu
bannere: Ionuţ Nechita

© Reproducerea oricărui material din revistă, în scopuri comerciale, nu este permisă. Materialele angajează în general doar responsabilitatea autorilor.

publicitate: iic@alpinet.org

Ai şansa, dumneata poate,
să scoţi vălul de pe câţiva ani ai vieţii lui Jules Verne

Cetatea Colţ

text:
Ică GIURGIU (Bucureşti)
fotografii:
Ică Giurgiu, Mircea Moldovan (Alpinet), Ştefania Lazăr, Cristina Lazăr, Luciana Avramescu

Acces în zonă

De la puţini kilometri sud de oraşul Haţeg (imaginea 1201; extras de hartă, cu actualizări, după Romania - atlas turistic rutier, Editura Fast Print, Bucureşti, 1993), din localitatea Sântămăria Orlea, din apropierea bisericii reformate (secolul al XIII-lea, vezi imaginile 1202 şi 1203) se desprinde drum asfaltat către localitatea Râu de Mori.

După 18,2 kilometri ajungem în satul Colţ, în dreptul bisericii Colţ (imaginea 1212; unele date istorice la http://www.formula-as.ro/articolprint.php?id=4127). De cealaltă parte a drumului, pe malul drept geografic al Râuşorului, spectaculos vizibil de la ceva distanţă (imaginea 1204), înainte de a sosi la biserica Colţ, se află cetatea Colţ (imaginile 1206-1211).

Urcare la cetate

Potecă cu triunghi albastru care începe la intrarea din aval în sat (spre Nucşoara; nu există indicator), suind spre culmea malului drept geografic al Râuşorului; semnele apar după ce urcăm 1-2 minute; localnicii, rromi, nu ştiu de marcaj, sau nu vor să spună că acesta există.

Până la un indicator (spre Nucşoara şi cetatea Colţ), la ramificaţie de căi marcate cu acelaşi semn (punct albastru), facem 15 minute, pe o potecă pământoasă, acoperită de bolta arborilor; de la indicator mai facem 5-7 minute până la cetate, pe o alee prin pădure.

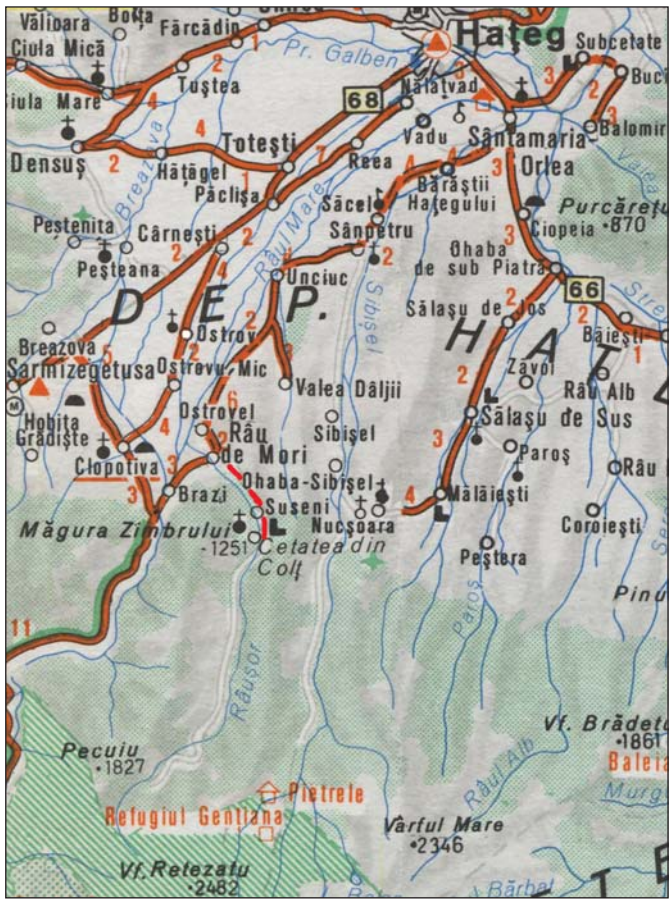

1201 Harta 1.

Pentru vizitarea cetăţii merită să alocăm 30-45 de minute. De la cetate, aflată deasupra abruptului care coboară în Valea Râuşor (imaginea 1205) perspectivă deosebită spre Vf. Retezat.

Istoric

Sub cetate, pe malul drept al Râuşorului, au fost descoperite ruinele unei curţi. Etapa iniţială a cetăţii a constat dintr-un turn-locuinţă cu plan pătrat, cu laturile de 7,50 m, ridicat din zid gros de 1,7-1,8 m pe un colţ de stâncă ce iese în consolă deasupra abisului, fapt ce a determinat şi numele cetăţii, pe care-l găsim consemnat încă din anul 1501.

S-au mai păstrat zidurile a două etaje deasupra parterului dar, ţinând seamă de analogia oferită de turnul de la Mălăieşti, este cert că şi la Colţ au existat de la început cel puţin patru nivele, fiecare cu câte 20-22 metri pătraţi suprafaţă utilă. Actuala intrare din incintă în parterul turnului este mai nouă; iniţial se afla şi aici o scară de lemn exterioară ce ducea la primul sau al doilea etaj, de unde se ajungea apoi, pe scări interioare, în celelalte încăperi. (după Radu Popa - **La începuturile evului mediu românesc. Ţara Haţegului.** - Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1988, paginile 221-222)

Istorie literară

O parte din drumurile care se îndreaptă spre cetatea/ castelul Colţ sunt întâmpinate de panouri care anunţă că

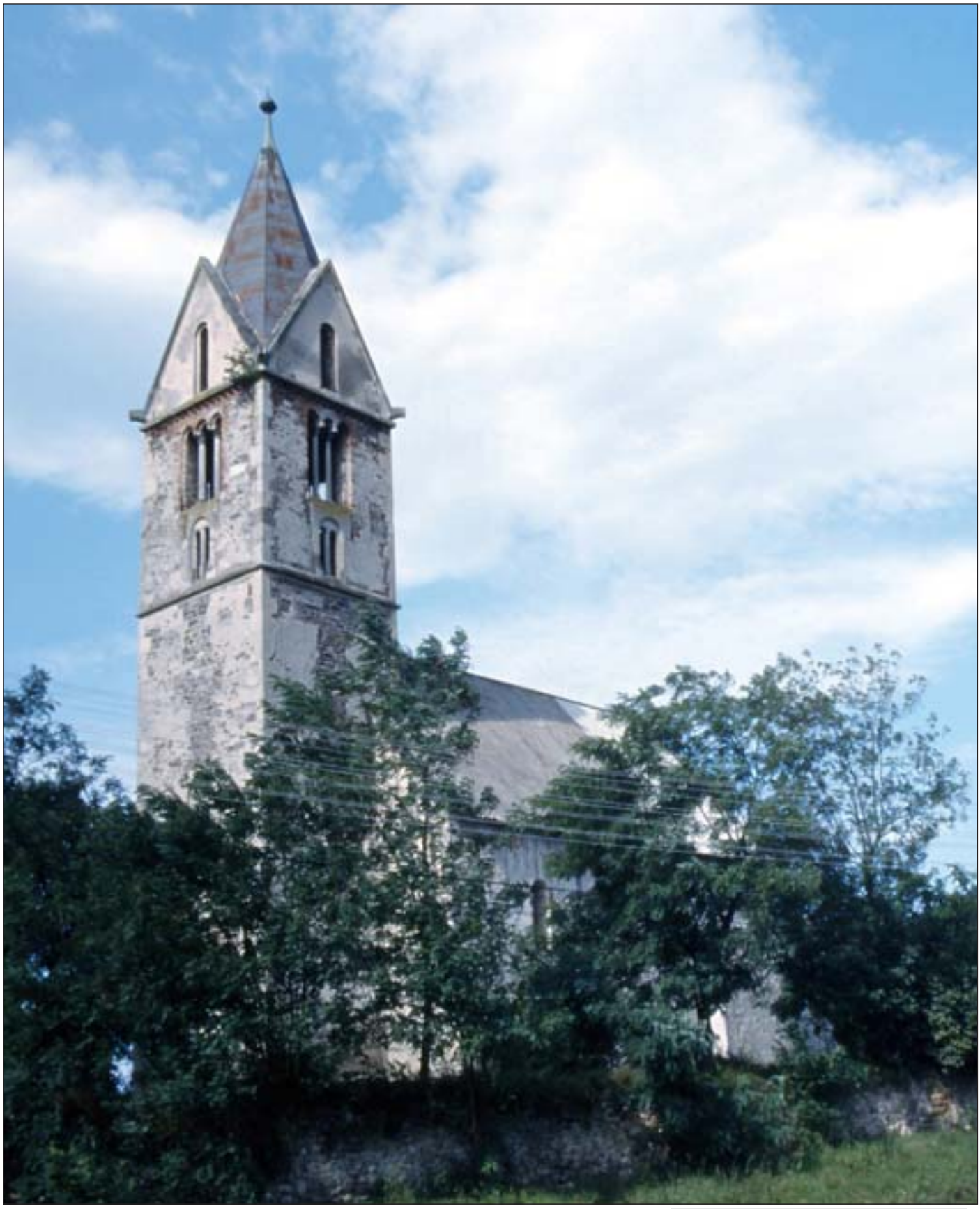

1202 Biserica Sântămăria Orlea (secolul al XIII-lea), văzută din lateral, ceea ce permite să observăm că nu are geamuri la ferestrele turnului (pe aici, iernile, dar mai ales vânturile sunt destul de aspre).

foto: Ică Giurgiu

intrăm pe circuitul "Jules Verne".

Citisem, de mult, *Castelul din Carpaţi*, al autorului francez. Acum, pentru că văzusem şi cetatea Colţ, am recitit romanul scris în 1892 (ediţia 1980, Editura Ion Creangă, Bucureşti).

Iată câteva extrase din acest volum: "...de la poalele Retezatului care domină o vale fertilă..."; "...şoptea ...Jiul valah"; ciobanul Frig este din satul Vereşti, de pe versantul meridional al Muntelui Pleşa; "castel... pe o culme singuratică a

1203 Biserica Sântămăria Orlea, văzută din şoseaua Petroşani - Haţeg (încercaţi întâi la casa din stânga - cum privim - să aflaţi unde aţi putea găsi cheia de la intrare; interiorul bisericii este interesant de văzut iar explicaţiile ce le-aţi putea primi la faţa locului prind contur istoric dacă suntem în interiorul construcţiei).
foto: Ică Giurgiu

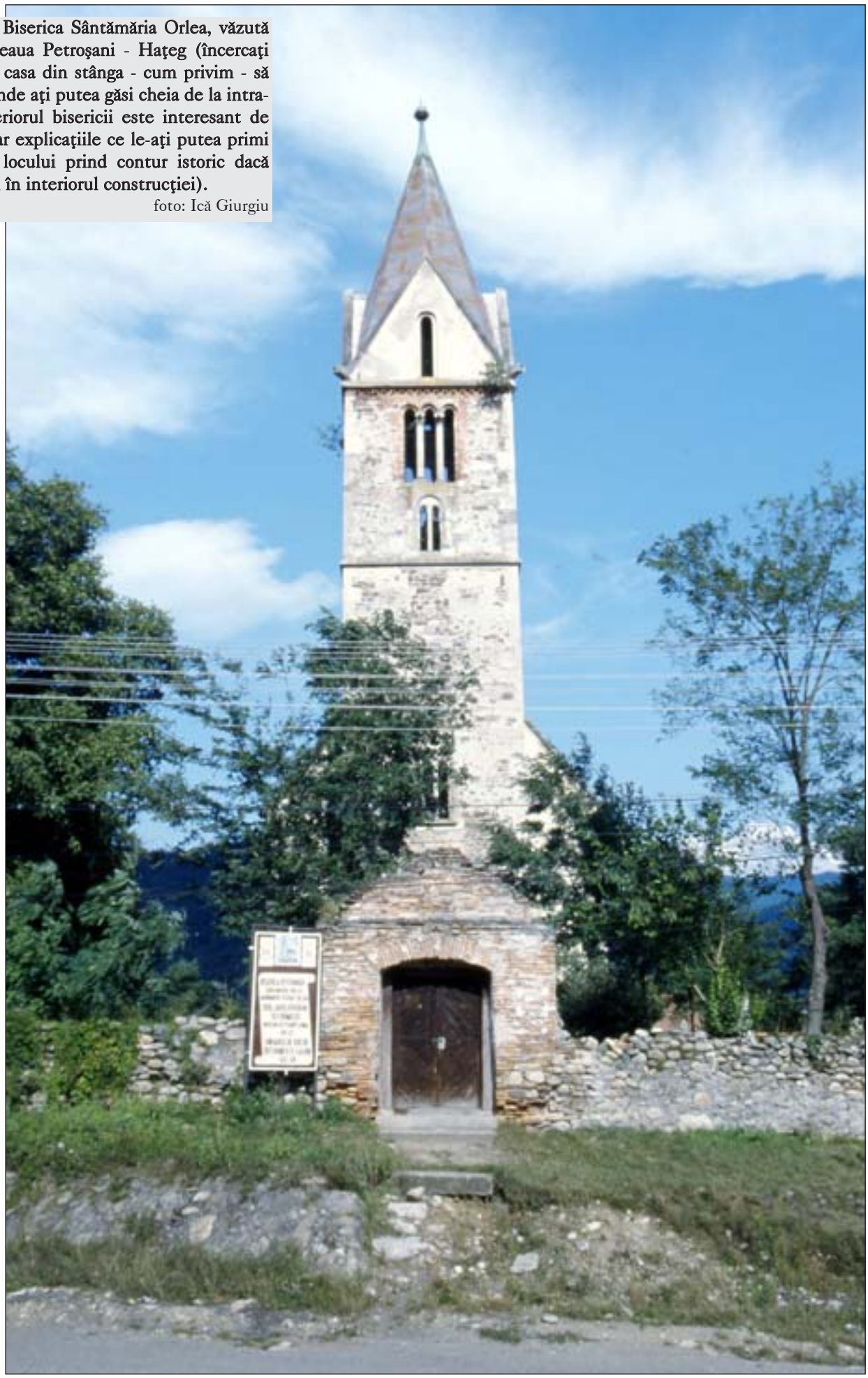

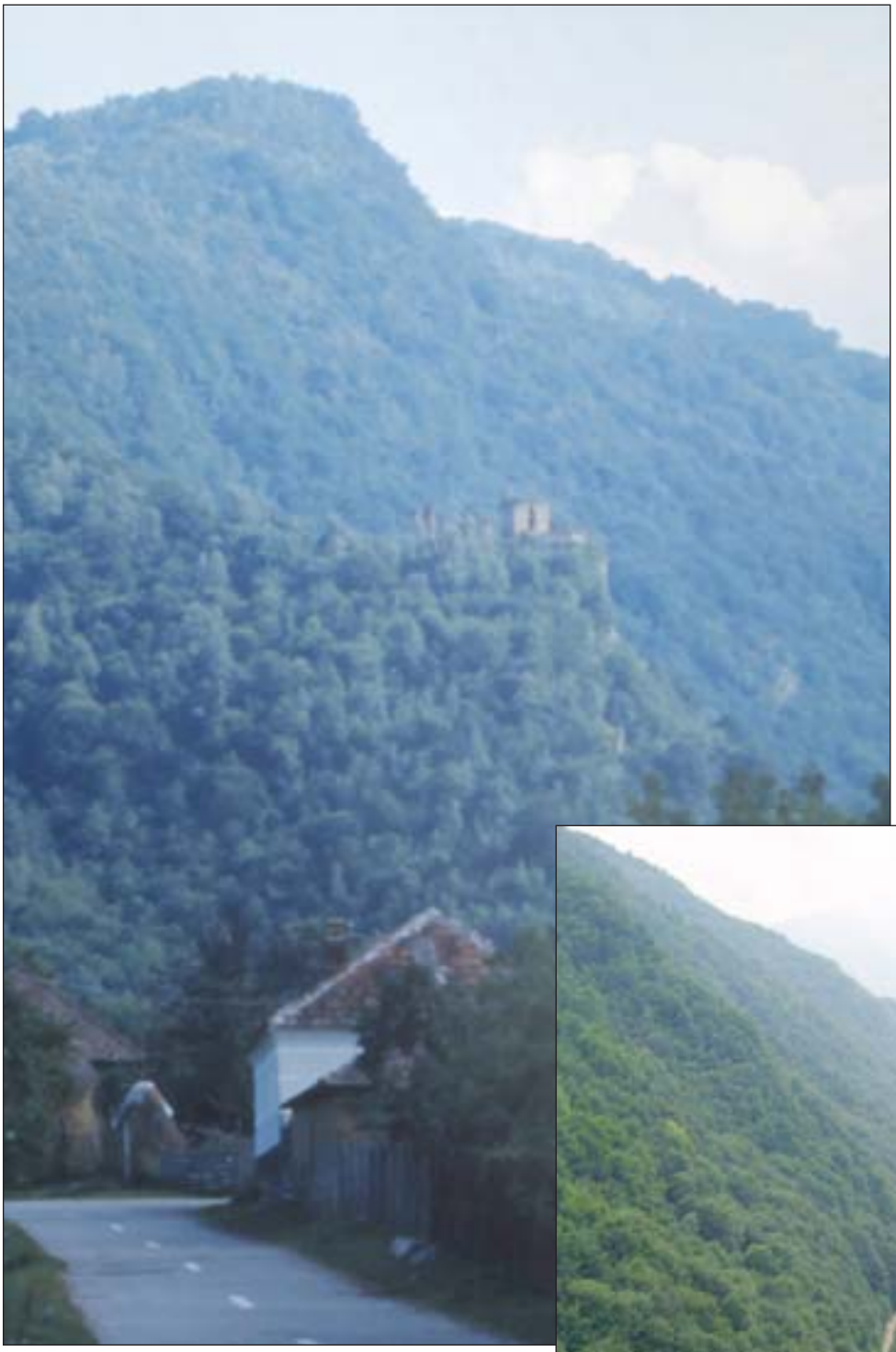

1204 Cetatea Colţ, pe malul drept al Văii Râuşor, aşa cum o vedem de la intrarea dinspre aval a micului sat Colţ, înainte de a ajunge la mănăstirea cu acelaşi nume.
foto: Ică Giurgiu

1205 De la cetatea Colţ se cască sub noi Valea Râuşor; în ultimul plan, dacă vremea e bu-nă, spre stânga, apare Vf. Retezat.
foto: Ştefania Lazăr (Bucureşti)

Pasului Vulcan, în partea superioară a unui podiş numit Dealul Gorgan..."; castelul este pe malul drept al Jiului (vezi pagina 11).

Din respectiva traducere, care, după ce dă "reperele" geografice ne lasă în mare încurcătură dacă încercăm să ni le imaginăm corelate în spaţiu (de exemplu contradicţia: satul Vereşti este pe versantul meridional al Muntelui Pleşa, dar pe malul drept al Jiului de Vest) aflăm că Ion Hobana, în volumul *20.000 de pagini în căutarea lui Jules Verne* (Bucureşti, Editura Univers, 1979) are un capitol, *Cântecul amintirii*, în care

1206 Cetatea Colţ (pe malul drept geografic al Văii Râuşor) şi pădurea de pe malul stâng geografic al apei.
foto: Mircea Moldovan (Alpinet)

1207 Cetatea Colţ: ziduri puternice, unele încă înalt rămase, ne permit să reconstituim forma ei.
foto: Mircea Moldovan (Alpinet)

comentează romanul lui Jules Verne despre castelul din Carpaţi.

Am reuşit să găsesc cartea lui Ion Hobana, am citit-o şi nu vă recomand să nu o citiţi. Aflăm din capitolul respectiv o serie de date interesante din punct de vedere istoric. Nu le redau, nici măcar în sinteză, pentru că v-aş încurca şi mai mult cu elemente ce nu prea pot fi verificate. Apoi, Ion Hobana adoptă ipoteza lansată de Simion Săveanu, care crede că sursa de inspiraţie pentru castelul din roman a fost cetatea/ castelul Colţ.

Nu mă lansez în analizarea ipotezelor şi contradiţiilor născute de ele, ar fi o discuţie prea lungă şi cred că aici inutilă; pentru că elemente care ar fi putut risipi o parte din îndoielile privitoare la localizările geografice din roman - dând verdictul ficţiune sau transpunere literară a unor repere existente - nu au fost luate (sau nu au putut fi luate) în considerare de către Ion Hobana şi Simion Săveanu, ca de exemplu: hărţile topografice din perioda sfârşitului de secol XIX; recensămintele administraţiei din aceea vreme.

1208 Cetatea Colţ. Turnul, văzut de la bază şi zidul de apărare.
foto: Ică Giurgiu

1209 Cetatea Colţ. Zidul de apărare.
foto: Ică Giurgiu

1210 Cetatea Colţ. Zidul de apărare, în aceeaşi zonă ca şi în imaginea anterioară.
foto: Ică Giurgiu

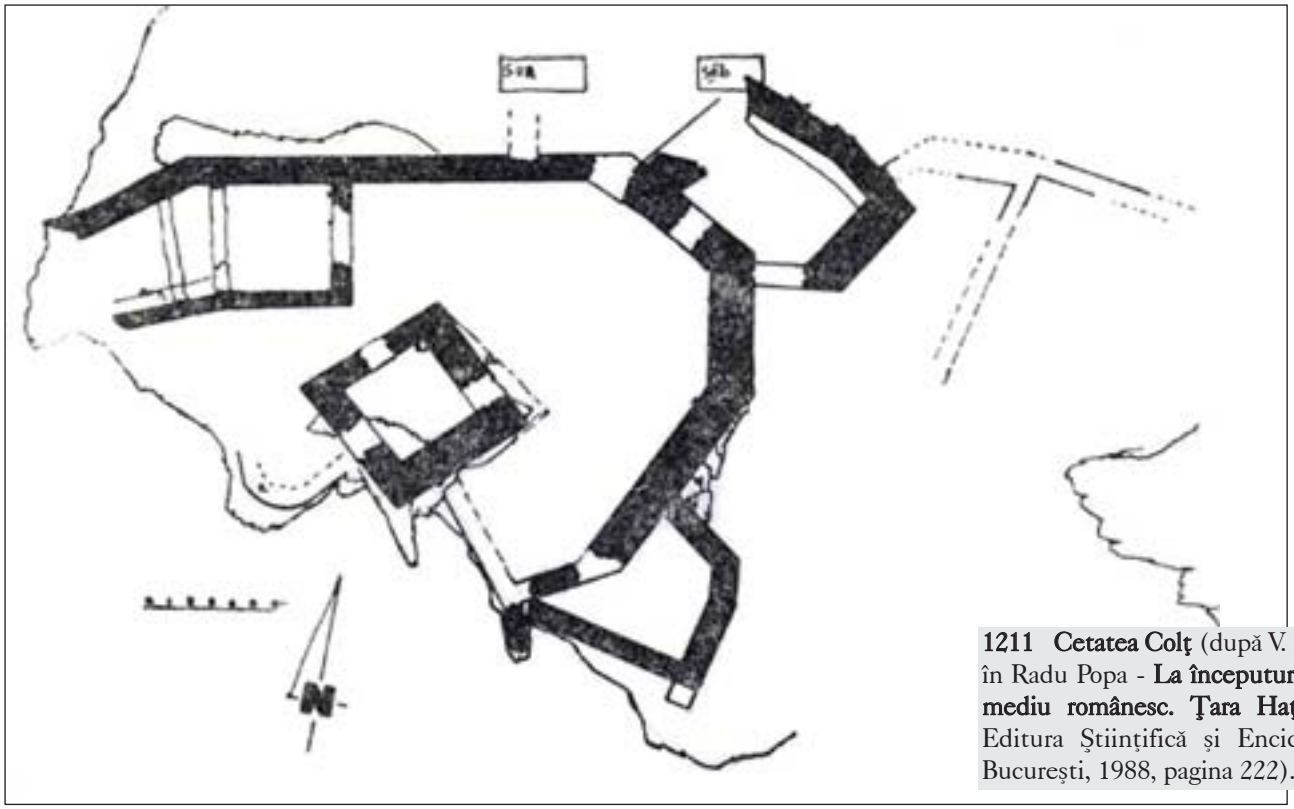

1211 Cetatea Colţ (după V. Eskenasy, în Radu Popa - **La începuturile evului mediu românesc. Ţara Haţegului.** - Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1988, pagina 222).

Mult mai "poliţist" este volumul lui Simion Săveanu, *Pe urmele lui Jules Verne în Romania* (Editura Albatros, Bucureşti, 1980). Sunt mai insistent decât în paragraful anterior ca să vă recomand citirea lui. Veţi descoperi multe fapte inedite legate de Jules Verne, petrecute la... Curtea de Argeş, Homorod sau Bucureşti. Şi - ciudat că nici una dintre persoanele care se mişcă în intimitatea marilor biblioteci nu a preluat ştafeta, răspunzând cu da sau nu ipotezelor avansate de Simion Săveanu - veţi înţelege că există şansa ca poate chiar Dvs., întâmplător desigur, să puteţi demonstra ce s-a întâmplat cu câţiva ani mai puţin clari din biografia lui Jules Verne!

Nu ştim dacă Jules Verne şi-a închipuit că unii români vor încerca să descifreze ce a fost informaţie exactă şi ce anume imaginaţie în aşezarea castelului din Carpaţi. Ce-i drept, nu am citit ediţia în franceză, ca să-mi dau seama dacă şi acolo autorul amestecă (voit?) sudul cu nordul; şi să văd care sunt acolo denumirile exacte de locuri şi oameni, pentru că traducerile romanului le-au aranjat în funcţie de vremurile când au apărut.

Dacă Jules Verne a vrut să ne lase o şaradă literară, a reuşit. Pentru că şaradă geografică nu-i; datele topo şi toponimele, veridice în bună parte (raportate la cunoştinţele noastre de azi), se contrazic teribil.

1212 Biserica Colţ, pe malul stâng geografic al Văii Râuşor. foto: Ştefania Lazăr (Bucureşti)

Cetăţile feudale Sălaşu de Sus şi Mălăieşti

Ică GIURGIU (Bucureşti)

Sălaşu de Sus

De pe şoseaua Petroşani - Haţeg, din localitatea Ohaba de sub Piatră (imaginea 1201, pagina 3, volumul 2; extras de hartă, cu actualizări, după Romania - atlas turistic rutier, Editura Fast Print, Bucureşti, 1993), se desprinde drumul asfaltat către localitatea Mălăieşti, drum care apoi (neasfaltat fiind) ajunge până la cabana Cârnic (de unde putem urca uşor la cabanele Pietrele şi Genţiana).

După 4,8 kilometri sosim în dreptul cetăţii feudale Sălaşu de Sus (imaginea 1301), aflată chiar pe dreapta şoselei în sensul nostru de mers. Turnul din imagine este cam tot ce se mai poate acum vedea din această veche construcţie.

Am să reproduc în continuare câteva din explicaţiile afişate pe panoul din stânga intrării.

"Curte nobiliară fortificată, atestată în secolul al XIV-lea. Incintă de 95 x 55 metri, zid gros de 1-1,10 metri. La colţurile incintei, ca şi pe laturi, erau turnuri. În interiorul incintei: casa de zid a cneazului; o capelă de curte, cu turn clopotniţă, întemeiată în secolul al XVII-lea şi transformată apoi în capelă calvină."

Mălăieşti

După 2,6 kilometri de la cetatea Sălaşu de Sus, suntem în localitatea Mălăieşti. Un indicator arată, spre stânga, debutul drumului spre cetatea feudală Mălăieşti, pe o stradă îngustă, neasfaltată.

După 800 de metri de la indicator ajungem la o ramificaţie de străduţe. Către stânga va fi drumul nostru spre cetate; localnicii sunt bucuroşi să ne explice poteca pe care sosim acolo, după 5 minute de la ramificaţie (avansăm pe malul stâng geografic al unei mici văi, trecem podul pe malul ei drept geografic şi, spre dreapta noastră, apare turnul cetăţii) (vezi imaginile 1302-1305.2).

Cetatea este aşezată pe un picior de deal. În zona ei sunt locuri de păşunat. Coastele muntelui încep să se ridice ra-

1301 Intrarea în perimetrul cetăţii feudale Sălaşu de Sus.
foto: Ică Giurgiu

1302 La baza zidului cetăţii feudale Mălăieşti, la adăpost de dogoarea soarelui.
foto: Ştefania Lazăr (Bucureşti)

1303 Turnul cetăţii Mălăieşti şi ce a mai rămas din zidul de apărare; privire spre aval.
foto: Ică Giurgiu

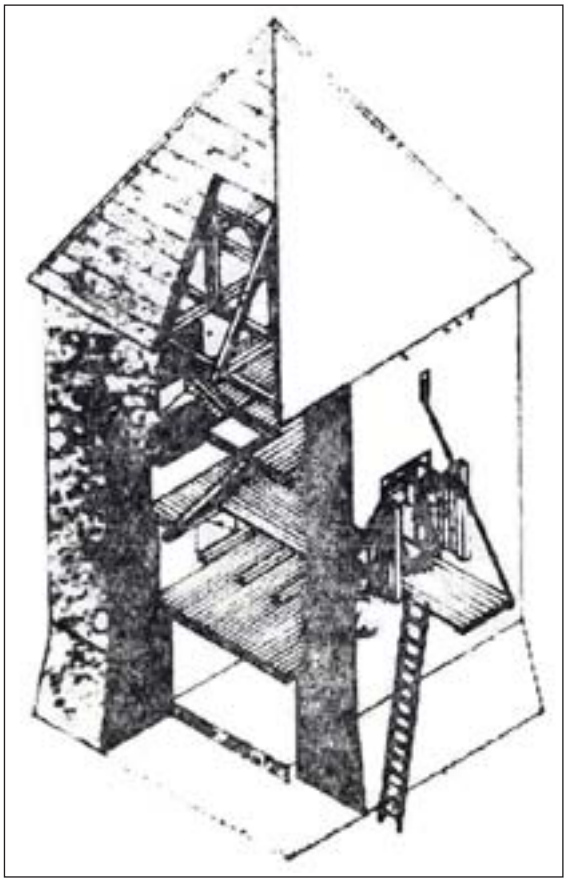

1303.1 Turnul-locuinţă din cetatea Mălăieşti; reconstituire M. H. Sîngeorzan (din Radu Popa - La începuturile evului mediu românesc. Ţara Haţegului. - Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1988, pagina 220).

1304 Turnul cetăţii, văzut din interior.
foto: Ştefania Lazăr (Bucureşti)

1305 Resturile din piatră ale cetăţii feudale Mălăieşti.
foto: Ştefania Lazăr (Bucureşti)

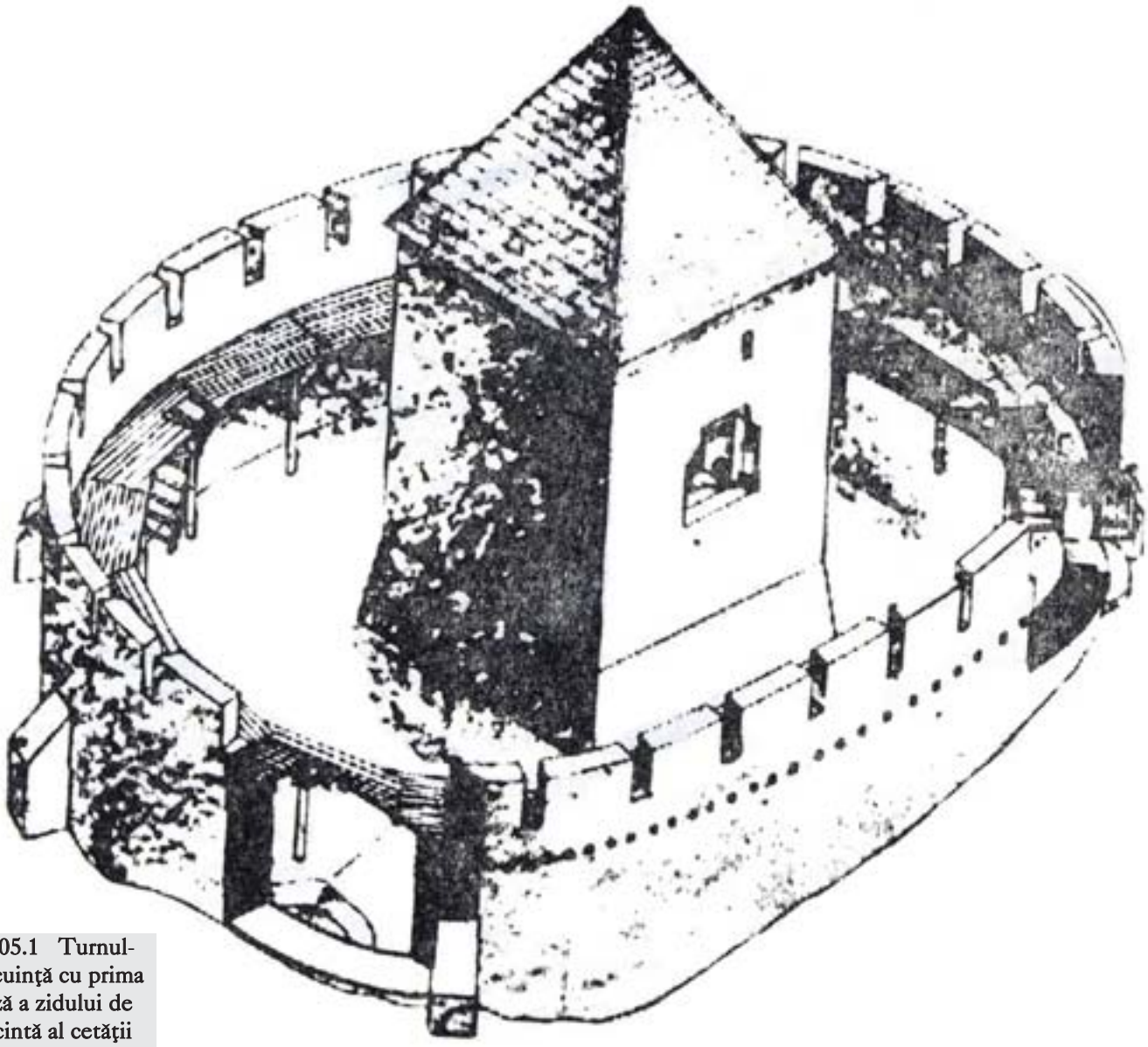

1305.1 Turnul-locuinţă cu prima fază a zidului de incintă al cetăţii Mălăieşti; reconstituire M. H. Sîngeorzan (din Radu Popa - La începuturile evului mediu românesc. Ţara Haţegului. - Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1988, pagina 221).

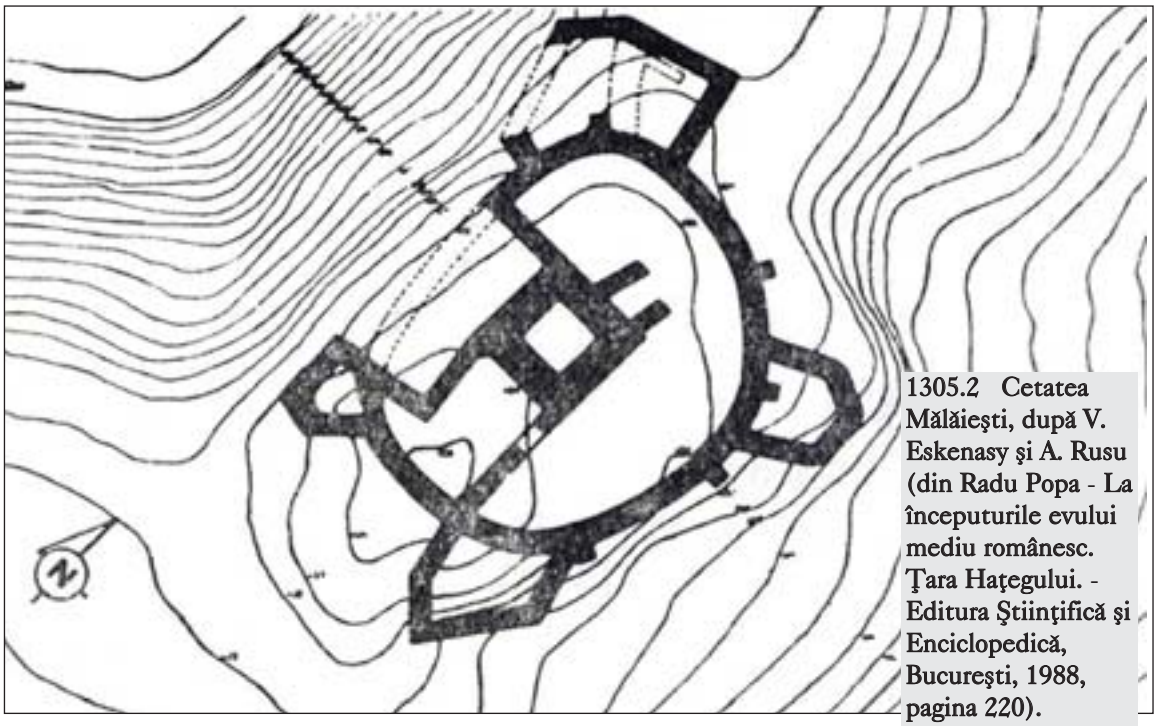

1305.2 Cetatea Mălăieşti, după V. Eskenasy şi A. Rusu (din Radu Popa - La începuturile evului mediu românesc. Ţara Haţegului. - Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1988, pagina 220).

1306 Biserica medievală Ostrov. Imediat lângă ea, cimitirul înconjurat de 208 pietre romane.
foto: Ică Giurgiu

pid de aici şi, dacă timpul ne permite, o excursie către altitudine poate fi foarte plăcută; dacă este vizibilitate nu sunt probleme de orientare în peisaj. Sperăm ca imaginile să vă convingă a vizita locurile.

Citătm acum din lucrarea lui Radu Popa - **La începuturile evului mediu românesc. Ţara Haţegului.** - Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1988, paginile 219-221.

"Cetatea de la Mălăieşti (figurile 1303.1, 1305.1, 1305.2) se află la marginea dinspre munte a satului, în capătul unui platou triunghiular delimitat de două văi care se unesc chiar sub monument. Cercetările foarte temeinice întreprinse la Mălăieşti au dus la cunoaşterea detaliată a monumentului şi mai ales a succesiunii fazelor de construcţie, dar inventarul arheologic recoltat s-a dovedit util mai ales pentru datarea modificărilor şi amplificărilor relativ târzii şi mai puţin pentru precizarea începuturilor cetăţii. S-a confirmat că şi la Mălăieşti fortificaţia a constat iniţial dintr-un turn pătrat cu laturile de 7,2-7,3 metri construit cu patru nivele din zid gros de 1,9-1,7 metri. Până la nivelul etajului al doilea, grosimea zidului scade la 1,3 m. Primul nivel a servit drept depozit şi poate chiar ca temniţă, în el ajungându-se prin intermediul scărilor interioare de lemn. Intrarea din exterior se afla la înălţimea celui de-al treilea nivel, deci la etajul II, cu ajutorul unei scări mobile care se sprijinea pe o platformă de lemn basculantă. Spaţiul mai ferit şi eventual mai bine amenajat din întregul turn se rezuma prin urmare la etajul al treilea, într-o suprafaţă de numai 20 metri pătraţi, deoarece etajul IV a fost adăugat ulterior, în secolele XV-XVI, când turnul-locuinţă devenise donjon al unei mici cetăţi.

Datorită numeroaselor adăugiri şi transformări precum şi gropilor făcute de căutătorii de comori, săpăturile n-au putut răspunde la toate întrebările. A rămas deschisă problema datării primei faze de construcţie ca şi a prezenţei, de la început, a unor amenajări care să protejeze turnul, delimitând în jurul lui o incintă. Autorii cercetării au înclinat spre o datare în jurul anului 1400 şi au atribuit zidul simplu de incintă de plan oval celei de-a doua faze de construcţie, de pe la mijlocul secolului al XV-lea, ceea ce ne permite să credem că şi la început a existat o împrejmuire, de tipul palisadei, transformată ulterior în curtină înălţată din zid. Apariţia altor construcţii în interiorul incintei şi a unor mici bastioane pe exteriorul zidului de incintă prezintă interes pentru istoria arhitecturii militare."

biserica medievală Ostrov

Putem veni spre cetatea Colţ şi din Haţeg (spre sud-vest) pe drumul naţional 68, către Caransebeş (imaginea 1201, pagina 3, volumul 2). Când apare indicator la stânga, spre Gura Zlata, mai avem 3 kilometri de aici, pe asfalt, până în localitatea Ostrov.

Biserica este atestată ca fiind din secolul al XIV-lea (dar pe temelii şi mai vechi), iar pictura ei din secolul al XV-lea. Cimitirul de lângă biserică este împrejmuit cu 208 pietre romane (imaginea 1306), care au înscrisuri sau desene/modele. Alte date despre istoricul bisericii puteţi afla din articolul apărut în revista Formula As, nr. 643, noiembrie 2004.

o premieră pentru un Retezat curat

pe zăpadă, ploaie, vânt, vijelie şi caniculă,

10.312 kilograme de gunoaie scoase din masiv

adunate dintre 2509 şi 1500 metri altitudine

text şi imagini:
Ică GIURGIU
(Clubul de speologie "Emil Racoviţă" Bucureşti)

In July, 1993 a group proceeding from 9 nongovernmental organizations extracted 10,312 kg of offals left by the European and Romanian tourists wich visited the national park of Retezat Mountains. It was the first action this kind in the advantage of massif. The funds were ensured principally by Shell Romania.

En juillet 1993, une échipe provenant de 9 organisations nongouvernamentales a extrait 10.312 kilos de déchets abandonnés par les touristes européens et roumains qui on visité le parc national Montagnes Retezat. A été la premiere action de ce genre en faveur du massif. Les fond ont été assuré en principal par Shell Romania.

14 iulie 1993. Debutează partea principală, grea la propriu şi la figurat, a proiectului finanţat de Shell Romania pentru Clubul Naţional de Turism pentru Tineret, anume depoluarea Munţilor Retezat; conduceam derularea acestei etape.

Ideea pe care o doream aplicată în te-

600 14 iulie 1993. Un vânt turbat ne-a întâmpinat la 2041 metri altitudine. În timp ce montam corturile taberei, pe malul sudic al Lacului Bucura, un strat de zăpadă de 15 centimetri grosime a fost depus în mai puţin de jumătate de oră. El a fost precedat de un potop cu biluţe de gheaţă, de 2-3 milimetri diametru, care erau atât de reci, încât - deşi s-au strecurat în bagaje şi corturi în timp ce montam tabăra - nu au fost deloc greu de îndepărtat pentru că, netopindu-se, nu lăsau apă în urma lor.

610 15 iulie 2003. Pe la ora 9 zăpada căzută în ziua anterioară a fost spulberată de vânt. Aşa arăta depozitul cu deşeuri de pe malul sudic al Lacului Bucura, după primii 30 de saci cu gunoaie (450 kilograme) scoşi din el.

ren era în afara celor obișnuite: nu "discuții" cu turiștii (cum că nu e bine să lase gunoaiele pe munte etc.); nu "educație" pentru cabanieri și alte asemenea “versuri” din bătutul pasului pe loc.

La ora 8 mă întâlneam în gara Subcetate cu cei care au vrut și au putut să fie liberi în perioada 14-28 iulie pentru derularea acestei etape a proiectului. Le verific echipamentul de bivuac, ca să-mi dau seama dacă se pot odihni bine la altitudine, asta pentru ca să aibă eficacitate la căratul deșeurilor. Apoi mă lămuresc asupra proviziilor alimentare. Deși știau că urmează să stăm două săptămâni pe munte, destui aveau doar puțină pâine; le spun din nou că nu va veni nimeni să ne aprovizioneze, brutăria este aici aproape și rezolvăm acest aspect.

Sunt nevoit să renunț la îmbarcarea spre munte a unora dintre sibienii prezenți, rămânând numai trei dintre ei. Aveau mâncare pentru doar 2-3 zile, spuneau că se bazează pe banii pe care aveau să-i primească de la finanțator la sfârșitul turei. Şi aici derulam un aspect în premieră: toată lumea știa că va beneficia de transport gratuit și va primi un cuantum bun pentru acoperirea cheltuielilor de masă; în plus mai erau și alți bani care urmau să se împartă celor care lucrează. Altă noutate, desigur, anunțată de mult: aveau să primească decontarea cheltuielilor, în ultima zi a stagiului ecologic, doar cei care au făcut efectiv treabă.

În spatele gării ne aștepta o dubă lungă, închiriată de la Șantierul hidroenergetic Râul Mare. Deși muntele era încă departe de noi, de acolo cobora o boare mult mai aspră ca temperatură decât ar fi trebuit să fie la vremea asta. Schimbările vremii în rău la altitudine, pe timp de vară, nu sunt ceva rar în masivele montane Retezat, Țarcu, Godeanu; am fost și eu, în alte ture de vară de pe aici, în situația să înot prin nămeți viscoliți de peste un metru înălțime sau să suport ploaie torențială care ținea câteva zile. Mă bucuram că se descărcaseră bine norii în ultimele zile și speram să vină, o dată cu noi, vremea bună.

Suntem peste 50 de persoane. Cu bagajele noastre voluminoase și grele începem cam ticsit în dubă. Așa cum mi-era teamă, pe vreo 10 dintre participanți i-am dus doar ca să avem de unde să-i luăm înapoi. Au fost convinși tot timpul că și asta era o tabără de fațadă, ca multe altele "ecologice" care s-au derulat în

Retezat, şi că la sfârşit vor primi decontarea cheltuielilor; aveau să se înşele.

Am oprit duba la sediul şantierului hidroenergetic şi am plătit, pentru data de 27 iulie, ca să vină două basculante de 16 tone capacitatea benei la capătul drumului care ajunge până aproape de Poiana Pelegii. Ele urmau să fie încărcate cu deşeurile pe care le vom scoate din munte. Volumul de transport pentru care am plătit era gândit să fie mare deoarece, dacă timpul urma să fie favorabil, ne vom axa pe adus deşeuri din zona înaltă a Retezatului şi nu vom avea timp să şi compactăm cutiile de conserve.

Am reluat drumul în amontele Văii Râul Mare, spre barajul de la Gura Apei. Pe coronament am făcut o pauză. Dinspre amonte se năpusteşte peste noi un vânt rece şi umed. Plafonul are doar nori vineţii şi este coborât, de jur împrejur, la 1800 metri. În stânga noastră avem Retezatul, în centru stânga Retezatul calcaros, apoi Godeanu şi la dreapta de tot Munţii Ţarcu. La câte o săltare de scurtă durată a norilor se vede, mai ales spre stânga, acolo unde trebuie să ajungem noi, alb peste tot. Astă noapte a nins!

620 Gura Bucurei, la capătul drumului de pe Valea Lăpuşnicul Mare, loc aflat în aval de Poiana Pelegii. Aici am ales să descărcăm gunoaiele aduse de la altitudine. În imagine, grămada rezultată după primii 34 de saci coborâţi (510 kilograme).

640 Depozitul cu deşeuri de pe malul sudic al Lacului Bucura, după ce am scos 100 de saci (1.500 kilograme) cu gunoaie din el.
După forma şi resturile de etichete ale cutiilor de conserve şi sticlelor găsite în acest depozit (dar nu numai aici) am apreciat că aproximativ 20% dintre deşeuri au aparţinut turiştilor din vestul şi centrul Europei care au fost în vizită în Munţii Retezat.

650 16 iulie 1993. Locul de descărcare a gunoaielor de la Gura Bucurei, după ce am adus aici primii 126 de saci, adică aproximativ 1.890 kilograme.

Sunt îngrijorat, starea vremii ne poate bulversa serios planurile. Mă aştept ca mulţi dintre participanţi să reacţioneze ineficient încă din prima zi, când trebuie să ajungem la 2000 de metri altitudine, pe malul Lacului Bucura şi să montăm corturile.

La ora 13 am sosit la capătul drumului forestier de pe Valea Lăpuşnicul Mare, în locul numit Gura Bucurei, de unde pleacă trasee turistice spre înălţimile

660 Depozitul pentru deşeuri de pe malul sudic al Lacului Bucura a fost golit; a conţinut aproximativ 2305 kilograme.

670 Deşi aş fi dorit să înregistrez cât mai multe imagini cu starea iniţială a depozitelor de deşeuri şi cu fazele golirii lor, am ratat destule momente interesante: asta pentru că, în loc să pândesc cu aparatul foto, mi se părea normal să car şi eu gunoaie, undeva în fruntea ritmului colegilor; iar apoi, trebuia să îmi calculez cursele de ajuns la Gura Bucurei în aşa fel încât să nu-i fac pe acei care coborau gunoaie să mă aştepte aici. Eu înregistram, la Gura Bucurei, cine şi câtă greutate a coborât.
În imagine, depozitul pentru deşeuri de lângă Lacul Bucurel, după ce s-au extras de aici 52 de saci (780 kilograme) cu gunoaie.

masivului. Parcursesem până aici 70 de kilometri lungime și urcasem 1 kilometru pe verticală. Vântul continua să sufle cu tărie, norii erau la nu mare înălțime deasupra noastră.

Distribui participanților echipamentul de lucru: saci de propilenă, saci de iută, mănuși de protecție, cordelină

680/ 690 Pe malul drept geografic al Lacului Bucura au existat mai multe locuri de depozitare a deşeurilor. Ele au fost curăţate cu răbdare. În unele a trebuit, după ce am ajuns la un prim strat de pământ, să-l îndepărtăm şi pe acesta, pentru că dedesubt se mai aflau conserve şi sticle. În alte locuri s-a insistat pentru culegerea dintre bolovanii imenşi a oricărui rest care polua natura.

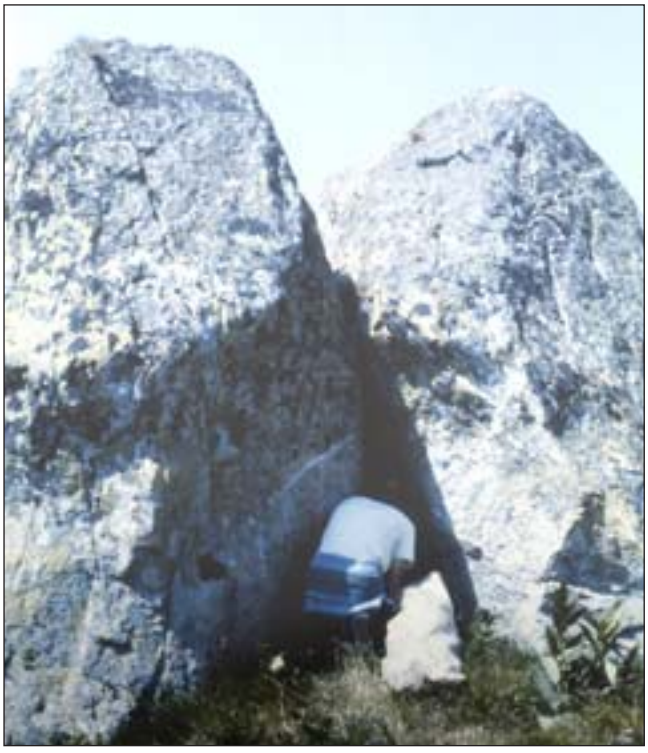

700 Sacii pentru transportul gunoaielor erau din plastic sau fire naturale. După umplere erau prinşi pe cadrul de la rucsaci. Cutiile de conserve ocupau mult spaţiu şi erau mai uşor de cules; ele erau mult mai uşoare decât cioburile de sticlă, ceramică sau alte deşeuri care ocupau însă un spaţiu redus.

710 Cel mai eficient grup de participanţi la tabără, din Botoşani, care au coborât în medie câte 417 kilograme de persoană, adică fiecare câte 28 de saci în medie.
Regretul meu faţă de cei care au contribuit la succesul acestei tabere de depoluare este că nu am o copie a listei cu numele lor; datele respective (şi multe altele, din alte activităţi) au fost distruse în 1997 de Clubul Naţional de Turism pentru Tineret, atunci când acei care aveau drept de semnătură în bancă au furat sume importante din banii proveniţi din finanţări şi sponsorizări (clubul şi-a încetat existenţa şi, aţi ghicit, hoţii n-au fost pedepsiţi).

(pentru strânsul sacilor cu deşeuri pe cadrul de la rucsac), lopăţele (pentru scormonit în depozitele de gunoaie).

Convin cu profesorul Aurel Medve, şeful grupului de copii şi tineri din Năpradea ca ei să-şi pună tabăra în Poiana Pelegii, la circa 15 minute de locul unde ne adusese maşina. Erau după o călătorie cu trenul de aproape 24 de ore, noaptea nu dormiseră iar vremea arăta că parcă se strică şi mai rău. O parte dintre cei care suim la Lacul Bucura (2040 metri altitudine) îşi lasă în tabăra Clubului Samus Năpradea ceva din alimente, ca să aibă ritm mai bun la urcare; le vor lua în zilele următoare.

Înfulec două sandvişuri, iau rucsacul în spate şi mă străduiesc să-i depăşesc pe cei care mi-au luat-o înainte, ca să ajung primul la lac. Eu îmi montez cortul repede, chiar şi singur, aşa că vreau să îmi aştept colegii cu un adăpost pentru un scurt răgaz înainte de montarea bivuacurilor. Am butelie şi un vas din aluminiu, le pot oferi ceva cald atunci când vor sosi.

Pe la 1800 de metri altitudine vântul devine tăios, ceaţa mă învăluie. Trec pe la refugiul salvamont de pe malul lacului, ca să dau bună ziua, apoi îmi montez cortul. Este ora 16,30. Vântul se năpusteşte din toate părţile, cu o ninsoare ca la teatru. Cortul interior şi rucsacul mi se umplu de bobiţe albe, foarte îngheţate, de mărimea celor de mazăre. Mă gândesc cu dezgust că stratul de biluţe gros de două degete, pe care trebuie să-l dau afară din cort, o să lase băltoacă în urmă. Da de unde! Era atât de frig încât podeaua a rămas practic uscată.

După câteva minute începe să ningă viscolit, cu mici intermitenţe (imaginea 600). Pe la ora 20,30 ninsoarea încetează, prilej tocmai bun ca să degajăm corturile de stratul de nea, deja greu. Tabăra noastră, situată pe malul sudic al Lacului Bucura, stă în cumpăna rafalelor de vânt. Moralul unora dintre colegi tinde spre o extremă neplăcută; nu toată lumea era pregătită pentru un astfel de debut.

15 iulie. După ce mănânc, ies din cort la ora 8 şi, cu hainele fâlfâind în bătaia vântului, dau deoparte stratul de zăpadă de pe conservele goale adunate în depozitul de pe malul sudic al Lacului Bucura. Desfac gura unui sac şi încep să îndes deşeuri, zornăindu-le intenţionat. După câteva minute sunt imitat de

715 Liderul la transporturi al echipei din Botoşani şi-a distrus repede (ca şi alţi câţiva dintre participaţii la activitatea de curăţare a muntelui) cadrul de la rucsac. Dar şi-a meşterit un cadru din lemn, cu care a fost şi mai eficient în depoluarea zonei înalte a Retezatului.

cei mai mulţi coechipieri. În fine, am început activitatea! (imaginea 610)

Legăm sacii cu cordelină pe cadrele de la rucsaci (imaginile 700, 710, 715) şi plecăm la vale cu primul transport. Aval de Poiana Pelegii, pe malul stâng al Văii Lăpuşnicului Mare, deşertăm poverile noastre, la capătul drumului forestier (imaginile 620, 650).

Înspre prânz, la Bucura s-a dus zăpada din jurul lacului şi vântul nu mai bate foarte tare. Colegii din Botoşani şi Alba Iulia culeg jneapăn uscat şi pornesc câte un foculeţ pentru masa de seară, ascuns între stâncile mari. (Din păcate, foarte puţini înţeleg slaba eficienţă a unui asemenea mijloc de preparare a hranei. Un aragaz portabil, cu butelii consumabile, pus în veranda cortului sau chiar în cortul interior, are randament deosebit de bun, este mai rapid şi dă căldură chiar în exces spre interiorul cortului. Iar un vas uşor, din aluminiu, neapărat cu capac, de capacitate 1-2 porţii este recipientul cel mai eficace. La focul clasic se pierde mult timp iar vântul nu ajută la confortul personal.) Unuia dintre cei trei sibieni nu-i mai place starea vremii şi pleacă.

Astăzi s-au cărat la vale mai mult cutii de conserve, dar de mâine trebuie să culegem şi sticlele sparte. Pe la ora 20, ne bucurăm mult să vedem că sosesc dinspre cabana Pietrele, corespunzător pregătiţi de data asta la capitolul rezerve alimentare, cei trei sibieni pe care îi lăsasem în gara Subcetate. Grupul celor cinci, acum, de la Clubul Sibiniensis Sibiu avea să fie la finalul taberei pe locul doi ca eficacitate privind transportul

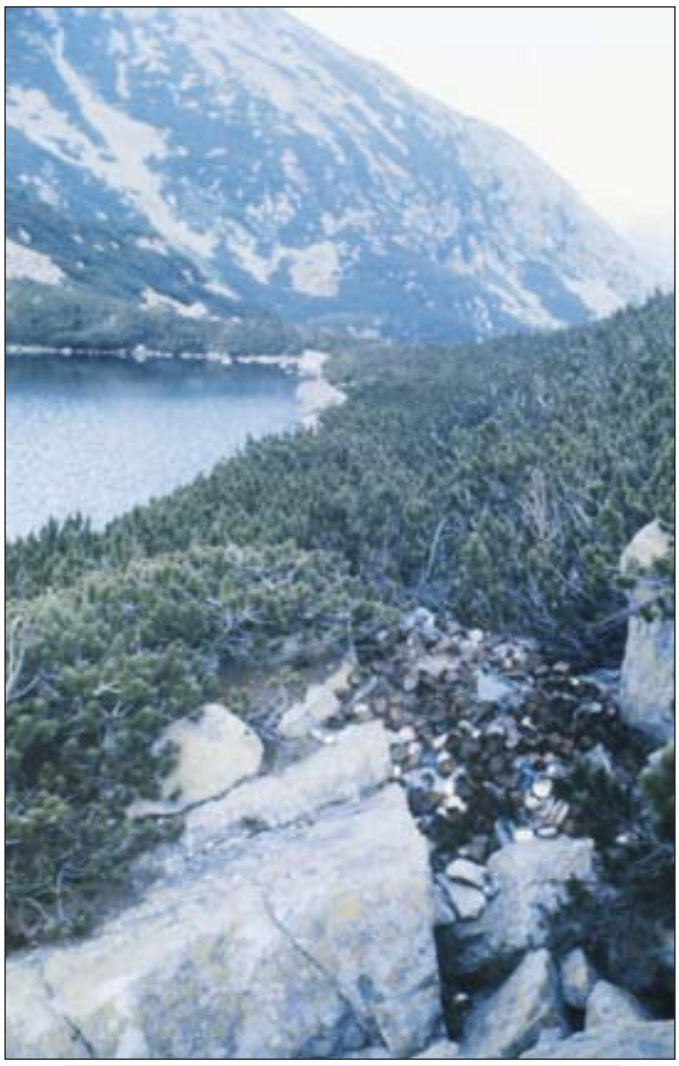

720 Depozitul pentru deşeuri de pe malul drept geografic al Lacului Lia, în data de 16 iulie 1993.

730 Acelaşi depozit de pe malul Lacului Lia, pe 20 iulie 1993.

deşeurilor.

Seara, cade o repriză de ploaie. Azi, în prima zi de lucru, au fost duşi la vale 77 de saci cu deşeuri, adică 1161 kilograme.

16 iulie. Toată noaptea a plouat puternic şi vântul s-a dezlănţuit nemilos. La 7,30 rafalele de aer se succedau puternic, spectaculos.

Astăzi au mai fost coborâte 1144 kilograme (76 saci). Când scriu saci, mă refer la o unitate convenţională medie de transport, egală cu 15 kilograme. Cei mai solizi cărau de obicei la vale câte doi saci (30 kilograme); nu mai mult pentru că dacă erau cutii de conserve înăuntrul lor atunci volumul era suficient de mare încât să se ajungă la lăţimea spaţiului dintre crengile de jneapăn de pe potecile turistice. Dacă sacii erau încărcaţi cu sticlă, atunci numai câţiva dintre participanţi puteau să ducă la un transport în jur de 45 de kilograme. Cei care erau mai mici sau care nu trebuiau să care greutăţi prea mari, coborau de obicei 15 kilograme de deşeuri sau chiar mai puţin. Şi, bineînţeles, cei care nu doreau să ajute la depoluare, nu ajutau.

Am terminat golirea depozitului de pe malul sudic al Lacului Bucura (imagini 640, 660), care a avut cam 2305 kilograme (154 saci). După forma şi resturile de etichete ale cutiilor de conserve şi sticlelor găsite în acest depozit (dar nu numai aici) am apreciat că aproximativ 20% dintre deşeuri au aparţinut turiştilor din vestul şi centrul Europei care au fost în vizită în Munţii Retezat.

Vremea dă semne de îndreptare. Deşi este nor, la ora 21,30 se vede încă foarte bine afară. Iar la ora 24, constatăm că cerul s-a înseninat complet.

17 iulie. La cinci dimineaţa, vântul reîncepe să bată puternic. Deasupra noastră au venit nori dar spre sud cerul este limpede.

Începem golirea depozitului de pe malul Lacului Bucurel. Scoatem de aici 780 kilograme de deşeuri (52 de saci; imaginea 670).

Începem să luăm gunoaie şi din depozitul de lângă refugiul salvamont, dar după numai 20 de saci renunţăm: mirosul este pestilenţial, viermii colcăie spectaculos; e clar că răspândim milioane de microbi. Cei de la salvamont şi turiştii pe care îi găzduiesc toarnă aici în fiecare zi, peste deşeurile curente şi în alte depozite, resturi de mâncare gătită; totul este umed şi putred. Riscăm să ne îmbolnăvim şi să-i contaminăm pe toţi care au corturi pe marginea Lacului Bucura. Depozitul acesta va putea fi golit numai dacă salvamontiştii renunţă pentru un timp la el şi în desfac, pentru a se usca. Apreciem greutatea acestui depozit pe la 1.500 de kilograme.

Astăzi am mai coborât 925 kilograme de deşeuri (62 saci).

După trei zile de efort - în care

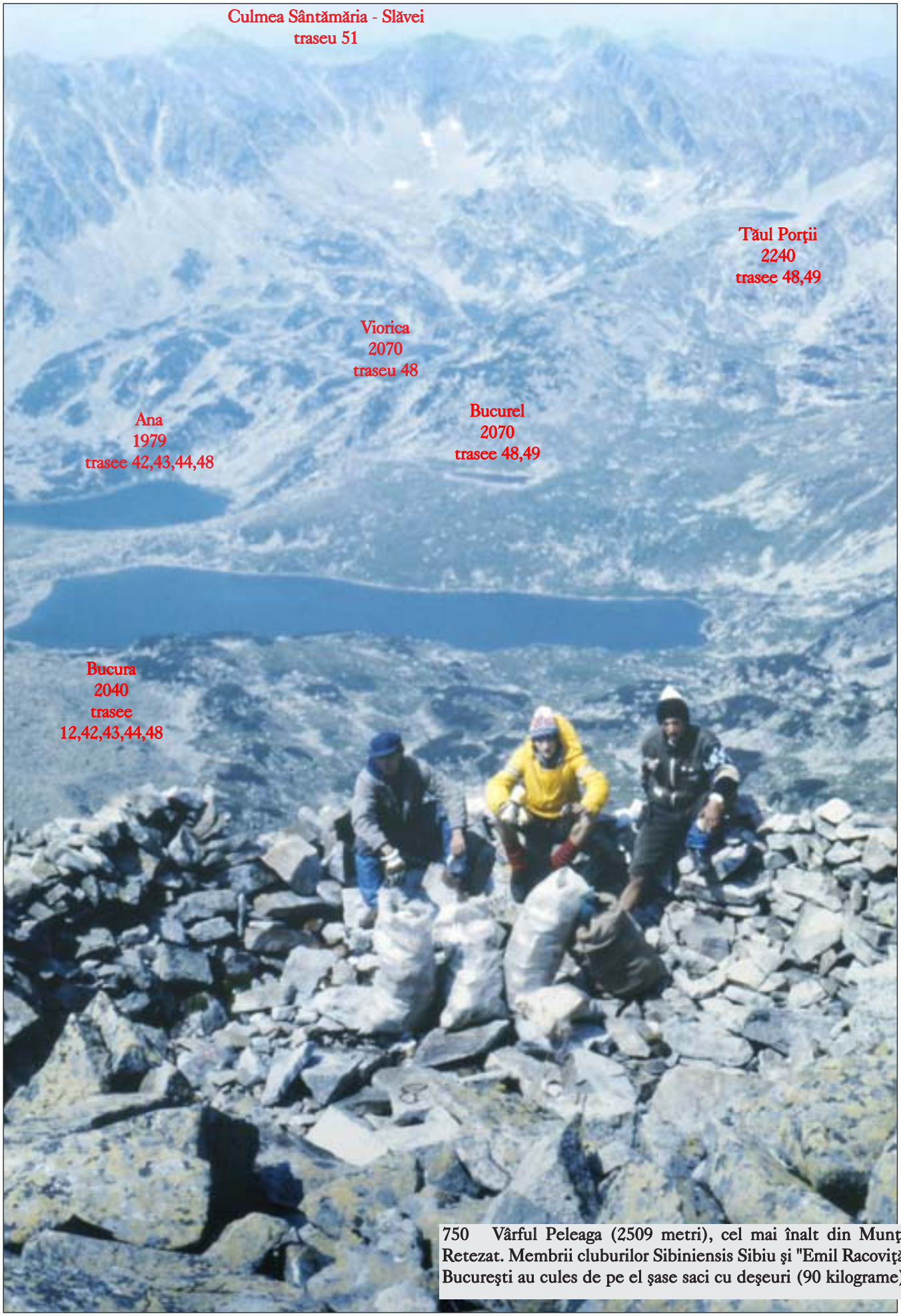

750 Vârful Peleaga (2509 metri), cel mai înalt din Munţii Retezat. Membrii cluburilor Sibiniensis Sibiu şi "Emil Racoviţă" Bucureşti au cules de pe el şase saci cu deşeuri (90 kilograme).

760 Gura Bucurei - locul de adunare a gunoaielor coborâte de noi de la altitudine - după 310 saci descărcaţi (4.450 kilograme).

noaptea s-a dormit prost din cauza zgomotului permanent și puternic făcut de vânt, iar ziua resursele energetice au fost risipite de umezeală și de zbaterea puternică a aerului - avem la activ 3.230 de kilograme de urâțenie deșertate pe rampa de la Gura Bucurei.

18 iulie 1993. La ora 7 este perfect senin și se anunță, în fine, o zi foarte frumoasă. Timpul s-a îndreptat exact când trebuia; toată lumea este pătrunsă de frig, mai mult sau mai puțin. Așa că am convenit ca astăzi să ne odihnim și să ne plimbăm, fiecare în ce direcție a dorit.

Totuși, ca să nu ne simțim total lipsiți de griji în ceea ce privește starea timpului, pe unii dintre noi i-a prins după-amiază, la întoarcerea de pe coclaurile muntelui, o rafală de ploaie rece.

19 iulie. Și astăzi este vreme frumoasă. Vom reuși să ducem la vale 1.000 de kilograme de deșeuri (66 de saci).

În primele trei zile doar am încărcat și coborât gunoaie. Acum am trecut tot mai constant și la adunarea lor: trebuiesc scoase din Lacul Bucurel și dintre stâncile de pe malul drept al Lacului Bucura (imaginile 680, 690); le pescuim și din Lacul Bucura; le smulgem cu greu dintre smocurile de iarbă care le-au fixat parțial. Conservele goale se strâng mai ușor, greu este cu plasticele și mai ales cu sticla spartă.

Depozitul de pe malul Lacului Bucurel, început a fi golit de noi acum două zile, a avut 825 de kilograme (55 saci).

20 iulie. La ora 8 era înnorat, dar la 10 va fi senin și caniculă.

Am coborât 90 de kilograme de deșeuri (6 saci) de pe Vf. Peleaga, cel mai înalt din masiv (2509 metri; imaginea 750). Cam jumătate din conținutul acestor saci l-am adunat, în timp de vreo două ore, din toate cotloanele din jurul piscului; iar cealaltă jumătate am strâns-o din locul amenaj sub vârf.

Începem golirea depozitului de pe malul drept geografic al Lacului Lia (imaginile 720, 730).

Astăzi am dirijat spre vale 694 de kilograme de gunoaie (46 de saci).

21 iulie. O nouă zi caniculară. Din depozitul de gunoaie de la Lacul Lia mai luăm 41 de saci. Cu ce s-a scos ieri de aici (40 de saci) s-a ajuns la un total de 1216 kilograme. Am întrerupt însă lucrul aici pentru a permite stratului din profunzime, cu mulți viermi (ani buni s-a campat pe malul Lacului Lia, în imediata apropiere a depozitului) să se usuce; încercăm să evităm contaminarea participanților cu cine știe ce boală.

De pe lângă și din Tăul Porții (2240 metri altitudine) strângem 26 de saci (387 kilograme). Din depozitele de gunoaie de pe malul stâng geografic al Lacului Bucura adunăm 25 de saci (372 kilograme).

Totalul zilei a fost de 1.371 kilograme de deșeuri (91 de saci) duse la rampa de la Gura Bucurei. După șase zile de lucru (cules și transport deșeuri) pe rampa de la Gura Bucurei au ajuns 6.297 kilograme (420 de saci; imaginea 760).

22 iulie. La ora 8,30 începe să se înnoreze, dinspre sud, iar la ora 9,30 plouă torențial. Și o ține așa toată ziua. Eram foarte îngrijorat, pentru că în Carpații Meridionali, de obicei atunci când frontul de vreme rea vine vara dinspre sud aduce precipitații importante, lichide și solide, care țin mai multe zile.

Astăzi nu s-a putut lucra. Unele dintre corturile de pe malul sudic al Lacului Bucura încep să ia apă și să fie sfâșiate de vântul tot mai puternic și neîntrerupt.

23 iulie. Toată noptea a plouat iar vântul a bătut necontenit, în rafale. Dimineața nu a adus semne de îmbunătățire a vremii, ba dimpotrivă, a început să ningă.

La ora 14, practic nu mai era nici un cort neavariat (măcar parțial) din cauza vântului. Nici un cort nu mai era total uscat în interior; vântul puternic insinua apă prin prelatele exterioare, ba chiar și prin cusăturile din zona podelelor. Am hotărât să coborâm tabăra de pe malul sudic al Lacului Bucura până în Poiana Pelegii, cu 540 de metri altitudine mai jos. Și aici ploua în rafale, cu unele pauze, dar vântul nu mai era așa turbat ca pe malul Lacului Bucura. Nici astăzi nu s-a putut lucra.

24 iulie. La câte o scurtă ridicare a plafonului de nori, vedem că de la 1800 metri altitudine în sus totul este alb. La nivelul nostru de înălțime vremea rea se exprimă numai sub formă de ploaie.

În timpul a două intervale dintre ploi curățăm depozitele de deșeuri din Poiana Pelegii, adunând 2.775 kilograme (185 de saci; imaginile 780, 790, 800, 820, 830). Acum transportul gunoaielor este mult mai simplu, trebuie să trecem - și asta durează doar câteva minute - pe

malul celălalt al apei, până la rampa de descărcare. Pe la orele 18, ploaia a pălit apoi a sucombat.

În cort, notând sinteza zilei, am adunat doar 85 din cei 185 de saci la totalul cărat pe rampa de gunoaie (imaginea 840). Şi astfel, în comunicatul dat către mass media imediat ce am coborât din Retezat, am "mințit", neadăugând 1.500 de kilograme. Apoi am descoperit eroarea și am publicat cifra corectă în ziarul Turist Club (editat de Clubul Național de Turism pentru Tineret, anul VI, numărul 1, 1996, București).

25 iulie. Vreme superbă! După trei zile de frig și ploaie - interval în care totuși am curățat muntele de alte 2.775 kilograme de gunoaie - o excursie va fi binevenită pentru toată lumea. Din nou, fiecare își alege destinația preferată.

Colegii de la Samus Năpradea se duc pe Vf. Retezat (2482 metri) dar la întoarcere adună 11 saci cu conserve, sticle sparte și alte deșeuri.

26 iulie. Vremea este tot frumoasă. Astăzi va fi ultima zi de lucru plină, a opta. Mâine trebuie să vină basculantele, să încărcăm gunoaiele și să le trimitem afară de pe teritoriul muntelui.

Mergem pe malul stâng geografic al Lacului Bucura, de unde adunăm cu migală 72 de saci cu diverse deșeuri. Căldarea glaciară este scăldată într-o lumină încântătoare. Coborâm spre vale, pentru ultima dată în această acțiune. Am dorit poate uneori această clipă, dar acum o trăim cu nostalgie.

Trag linie și adun. Am făcut treabă de nota 10. Adică peste zece tone de gunoaie scoase din munte, mii de pete de rugină și urât pe care le-am răpit pentru totdeauna din peisajul natural. Totalul deșeurilor scoase este de 10.312 kilograme, adică 687,5 saci.

27 iulie 1993. După ziua frumoasă, aproape toată noaptea a plouat torențial. Dimineața, picăturile s-au mai rărit, dar nu după mult timp și-au reluat ritmul infernal. Şi au ținut-o așa până la ora 12, când, în sfârșit, a venit... mașina. Convenisem (și plătisem) să vină două mașini de 16 tone și a sosit doar una, de 7 tone. Cei de la șantierul hidroenergetic mai avuseseră de-a face cu mari tabere "ecologice" și nu au crezut că noi chiar ne vom ține de treabă!

Fiind mulți, bine antrenați cu transportul greutăților, după 45 de minute

780/ 790/ 800 Depozitul mare din Poiana Pelegii, stadiul inițial, aspect din faza de golire şi stadiul final. A conținut 1.125 kilograme de deşeuri.

mijlocul de transport a fost încărcat ochi (imaginile 860, 880, 890, 900). Apreciam că ar mai fi fost nevoie de încă vreo cinci astfel de maşini.

Restul de gunoaie au rămas pe rampa de la Gura Bucurei până la începutul lui septembrie. Atunci, o deplasare făcută în Retezat numai cu acest scop, a îmbogăţit groapa de gunoi de la Haţeg cu tot ce mai adunasem şi coborâsem noi de pe înălţimile muntelui. Au ajutat la încărcare membri ai Clubului Speo Alpin MH Drobeta Turnu Severin. Au fost umplute ochi alte două basculante de 16 tone şi o a treia, tot de 16 tone, pe jumătate.

28 iulie. Plecăm spre case. A venit duba să ne transporte pâna la gara Subcetate.

Eram aşteptaţi acolo de maşina care adusese banii. Cei care au lucrat cum trebuie, adică cei mai mulţi dintre noi, au primit decontarea cheltuielilor de transport şi masă. În plus, pentru toţi participanţii care au lucrat de la bine în sus au fost premii importante.

Iată eficienţa colegilor la activitatea ecologică Retezat 1993 (imaginea 910): grupul din Botoşani - 417 kilograme/ persoană; Clubul Sibiniensis Sibiu - 371 kg/ persoană; Clubul "Emil Racoviţă" Bucureşti 254 kg/persoană; Clubul Samus Năpradea - 178 kg/persoană; Clubul Albamont Alba Iulia - 143 kg/persoană; Clubul Studmont Iaşi - 140 kg/persoană; individuali - 78 kg/persoană; Clubul Floare de Colţ Bucureşti - 69 kg/persoană; Clubul Rhododendron Târgu Mureş - 15 kg/persoană.

Aşadar, am avut 15 zile la dispoziţie pentru această tabără. Două dintre ele au fost necesare pentru accesul în masiv şi pentru plecare. O altă zi a fost ocupa-

820/ 830 Golirea unui depozit de gunoaie dintre multele aflate în 1993 în Poiana Pelegii.

840 Locul de depozitare al gunoaielor aduse de noi de la altitudine la Gura Bucurei, între 15-24 iulie 1993: sunt adunate în această grămadă 10.312 kg.

860/ 880/ 890 27 iulie 1993. Încărcarea primei maşini (de 7 tone) cu gunoaiele care părăsesc acum Retezatul. Noi plătisem la şantierul hidroenergetic să vină două maşini de 16 tone, dar ne-a fost trimisă una singură, şi aceea cu capacitate redusă. Ne păcălisem şi noi, care am curăţit mai mult decât sperasem, se păcăliseră şi cei de la şantier, care văzuseră anterior cu ce "succes" s-au terminat alte activităţi de depoluare. Au fost necesare în perioada următoare încă trei maşini de 16 tone (două umplute ochi şi a treia pe jumătate) şi prezenţa unor membri ai clubului Speo Alpin MH din Drobeta Turnu Severin pentru a se încărca şi scoate din masiv gunoaiele rămase pe rampa de la Gura Bucurei.

900 27 iulie 1993. Spre finalul încărcării primei maşini (de 7 tone) cu gunoaiele care părăsesc Retezatul.

tă de încărcarea deşeurilor culese (mai multe decât spaţiul pentru transport, vă amintiţi ce am scris mai sus). În alte două zile nu s-a putut lucra, din cauza vremii total potrivnice. Două zile au fost necesar destinate pentru odihnă şi vizite pe înălţimile Retezatului (unde mulţi dintre participanţi se aflau pentru prima dată).

Starea vremii ne-a lăsat aşadar în numai opt zile să strângem şi să cărăm gunoaie. Bilanţul final, adică 10.312 kilograme de deşeuri duse la groapa de gunoi din Haţeg, constituie o premieră pentru Munţii Retezat, care s-au văzut astfel deposedaţi efectiv, prin fapte nu prin vorbe, de o parte importantă a resturilor lăsate de turiştii străini şi români, timp de zeci de ani. 15-20% dintre ambalajele metalice găsite erau de proveniență olandeză, engleză, germană, daneză, poloneză, cehoslovacă, sovietică.

Momentele principale ale acestei operaţiuni au fost înregistrate pe fotografii alb-negru, diapozitive color şi bandă video.

910 O imagine cu aproximativ 75% dintre participanţii la curăţarea Retezatului. Spre dreapta şi în spate sunt membri de la cluburile din Botoşani, Sibiniensis Sibiu, "Emil Racoviţă" Bucureşti, Albamont Alba Iulia, Studmont Iaşi. În partea stângă sunt copii de la Samus Năpradea.

Cutremur la 2.200 metri altitudine

Ică GIURGIU
(Clubul de speologie "Emil Racoviţă" Bucureşti)

Eram împreună cu Gabriel Miclăuş. Vara lui 1991. Tropăiam de zor pe creasta Retezatului, după ce plecasem, cam târziu, din cauza ploii care ne ţinuse în cort, la Lacul Bucura, până la ora zece.

Apăruse acum soarele. Lăsasem în urmă lacurile din Zănoaga Bucurei, Tăul Porţii, Tăul Agăţat. Eram pe Culmea Şesele, la vest de Vf. Judele (2398 metri), ţintind să ajungem la oglinga Lacului Zănoaga, pentru fotografii. Dar n-avea să se întâmple aşa.

Brusc, tot muntele se zgâlţâie şi, confuzi de ceea ce ni se întâmpla, a trebuit să ne aşezăm. Rostim apoi, într-un glas: cutremur! Ne ridicăm, pentru că tocmai ne trecuse ameţeala şi începe o balansare la fel de puternică ca şi cea anterioară. Ne aşezăm iar. Nu-i tocmai plăcut să vezi ditamai spinările de munţi cum se ondulează pe verticală în faţa ta, mai rău ca într-un peisaj în aburii torizi de vară! Era joi, 18 iulie, ora 14,56.

Eu, care prinsesem acasă, la etajul opt, toate cutremurele mari care avuseseră loc începând din 1997, mă cam înmuiasem. Coincidenţa a fost că la fiecare dintre aceste cutremure aveam prieteni pe munte şi ei nu simţiseră, acolo, nimic. Aşa că făceam asocierea: dacă până azi nu s-a simţit nici un cutremur pe crestele Carpaţilor, iar acum am fost legănaţi în halul ăsta, înseamnă că la câmpie o fi prăpăd!

Ne-am întors din drum, avizi de exact ceea ce nu ne doream la munte: ştirile de la radio. Când am reajuns la Lacul Bucura se anunţase deja că mişcarea seismică a făcut daune în zona Banatului. Fusese un cutremur cu un epicentru neobişnuit. Acum, în jurul lacului, lumea nu era panicată. Am să vă relatez două întâmplări.

Sorin Sanda, un bun alpinist şi salvamontist din Lupeni, se afla într-un traseu pe stâncă din partea de nord a Vârfului Bucura, împreună cu Martin Petru şi se pregătea să treacă un pasaj dificil. La ora 14,56, când a început cutremurul, senzaţia lui Sorin a fost că peretele fuge de el; nu ştie dacă, disperat, a reuşit să-şi lungească mâna, din reflex sau dacă stânca a revenit la loc înainte să fie prea târziu pentru el. La a doua zgâlţâire a muntelui a auzit avalanşele de pietre din căldarea glaciară.

Pe malul Lacului Bucura câţiva prieteni pliciuiau cu cărţile de joc o lespede uriaşă. La ora 14,56, stupefiaţi, constată că fiecare decartare face să salte ditamai bolovanul! Apoi remarcă un uruit nefiresc în preajmă, fără însă a sesiza căderi de pietre. Iar alţi turişti, aflaţi care pe unde prin zona înaltă a masivului, îmi spuneau că nu au sesizat nimic neobişnuit...

Peste câteva zile, după ce parcursesem creasta Retezatului calcaros şi apoi pe cea a Munţilor Godeanu, coboram pe Valea Cernei: aici, urmele bolovanilor şi stâncilor prăbuşite pe asfalt erau încă vizibile.

1360 Lacul glaciar Zănoaga Mare (1997 metri altitudine/ trasee 43,44,48), cel mai adânc din România (vezi şi poza 131, din volumul 2).
foto: Mihai Cernat (Bucureşti)

Extratereștrii?

Ică GIURGIU (București)

Întâi am citit într-un cotidian. Era un interviu deosebit ca subiect, despre o ciudățenie petrecută pe munte; descrisă desigur cu suficiența cu care sunt povestite toate întâmplările de la altitudine de către cei care nu merg acolo.

Dar eu îl cunoșteam pe George Resiga, intervievatul, membru al formației salvamont Lupeni. Și asta mă punea în încurcătură pentru că nu-l puteam bănui pe George că face presei declarații șocante numai de dragul publicității.

La nu mult timp după apariția articolului respectiv am ajuns și eu în masiv și am vorbit acolo, separat - pentru că așa au decurs lucrurile - cu câțiva dintre martori. Mie mi s-a părut clar că poveștirile lor nu păreau învățate; dar toate erau asemănătoare.

...Început de vară, 1991. O patrulă salvamont venea de la cabana Pietrele către Lacul Bucura. Când nu le mai rămăsese prea mult de urcat până în Curmătura Bucurei (2206 metri), noaptea tocmai căzuse. Au simțit cu toții și au auzit ceva neobișnuit, "care-i urmărea". Au grăbit pasul, dar la fel a făcut și urmăritorul (urmăritorii, poate). Lanternele lor n-au vrut să se aprindă, nici una. Au luat-o atunci la goană. Chiar înainte de a ajunge în Curmătura Bucurei nu s-au mai simțit încolțiți.

Iar când au dat să treacă culmea, au rămas țintuiți de uimire: căldarea Lacului Bucura era plină de lumini multicolore. Printre ele se vedea, uriașă cum li s-a părut lor, ceva cum ne închipuim că ar putea arăta o farfurie zburătoare. Au încercat atunci să ia legătură prin radio cu cabana Pietrele și cu refugiul salvamont de pe malul Lacului Bucura. Dar aparatele, la fel ca și lanternele, refuzau să fie operaționale.

Spectacolul incredibil a mai durat vreo 20 de minute, apoi acel ceva uriaș a decolat. Și toate celelate lumini din căldarea Bucurei s-au stins. Dar s-a stabilit legătura radio și lanternele au început să lumineze...

1350 Lacul Ştirbu (2090 metri altitudine) din rezervaţia ştiinţifică (vezi şi poza 81, din volumul 2).
foto: Gabi Tiribentea (Strehaia)

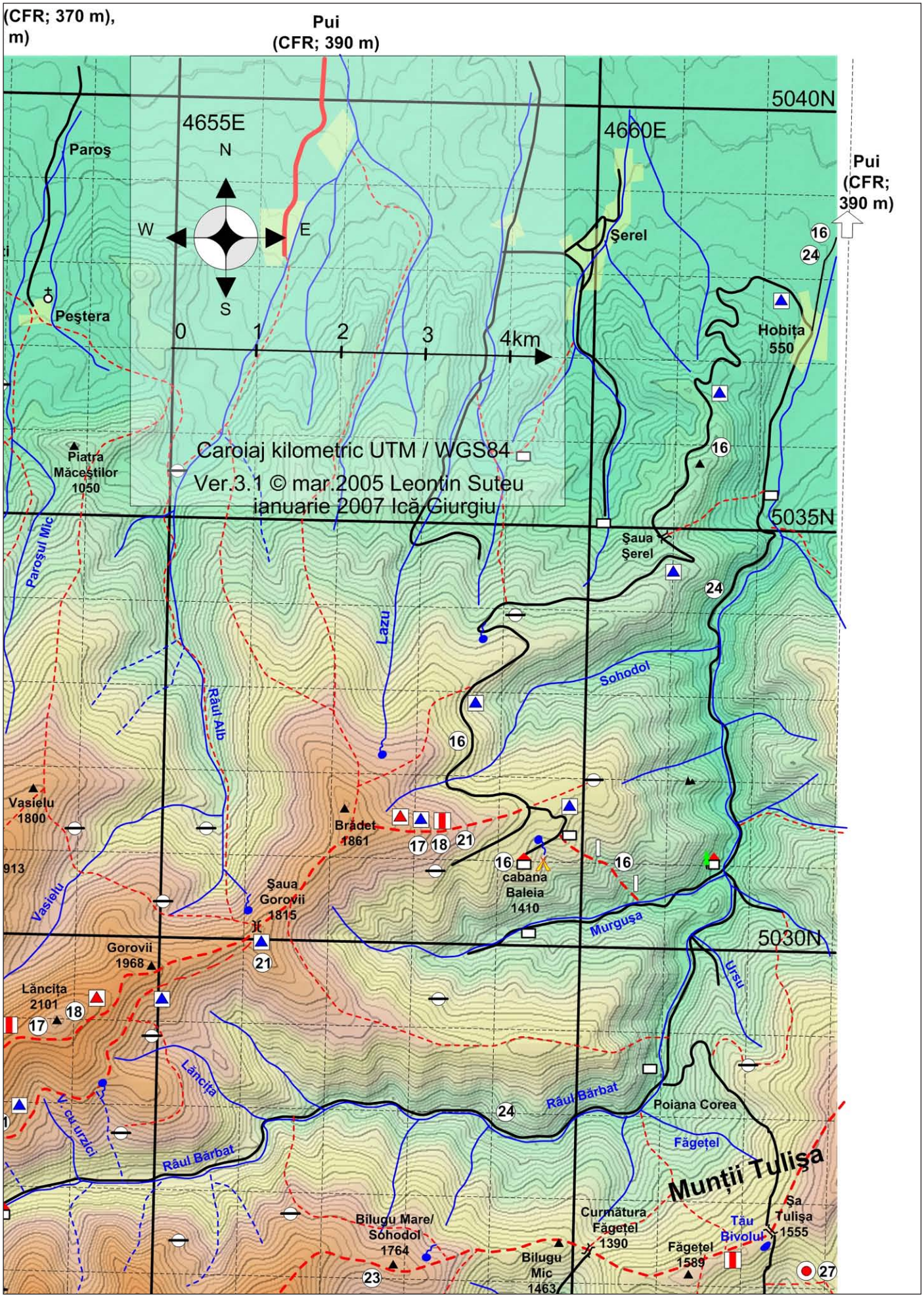
(CFR; 370 m),
m)
Pui
(CFR; 390 m)
5040N
4655E
4660E
N
W
E
S
Paroş
Peştera
0
1
2
3
4km
Şerel
Pui
(CFR;
390 m)
16
24
Hobiţa
550
Caroiaj kilometric UTM / WGS84
Ver.3.1 © mar.2005 Leontin Suteu
ianuarie 2007 Ică Giurgiu
Piatra
Măceşilor
1050
5035N
Şaua
Şerel
Paroşul Mic
Lazu
Sohodol
Râul Alb
Vasielu
1800
Brădet
1861
17
18
21
cabana
Baleia
1410
Şaua
Gorovii
1815
Murguşa
5030N
Ursu
Gorovii
1968
Lănciţa
2101
Lănciţa
V. cu urzici
Râul Bărbat
Poiana Corea
Făgeţel
Munţii Tulişa
Şa
Tulişa
1555
Curmătura
Făgeţel
1390
Tău
Bivolul
Făgeţel
1589
Bilugu Mare/
Sohodol
1764
Bilugu
Mic
1463
23
27

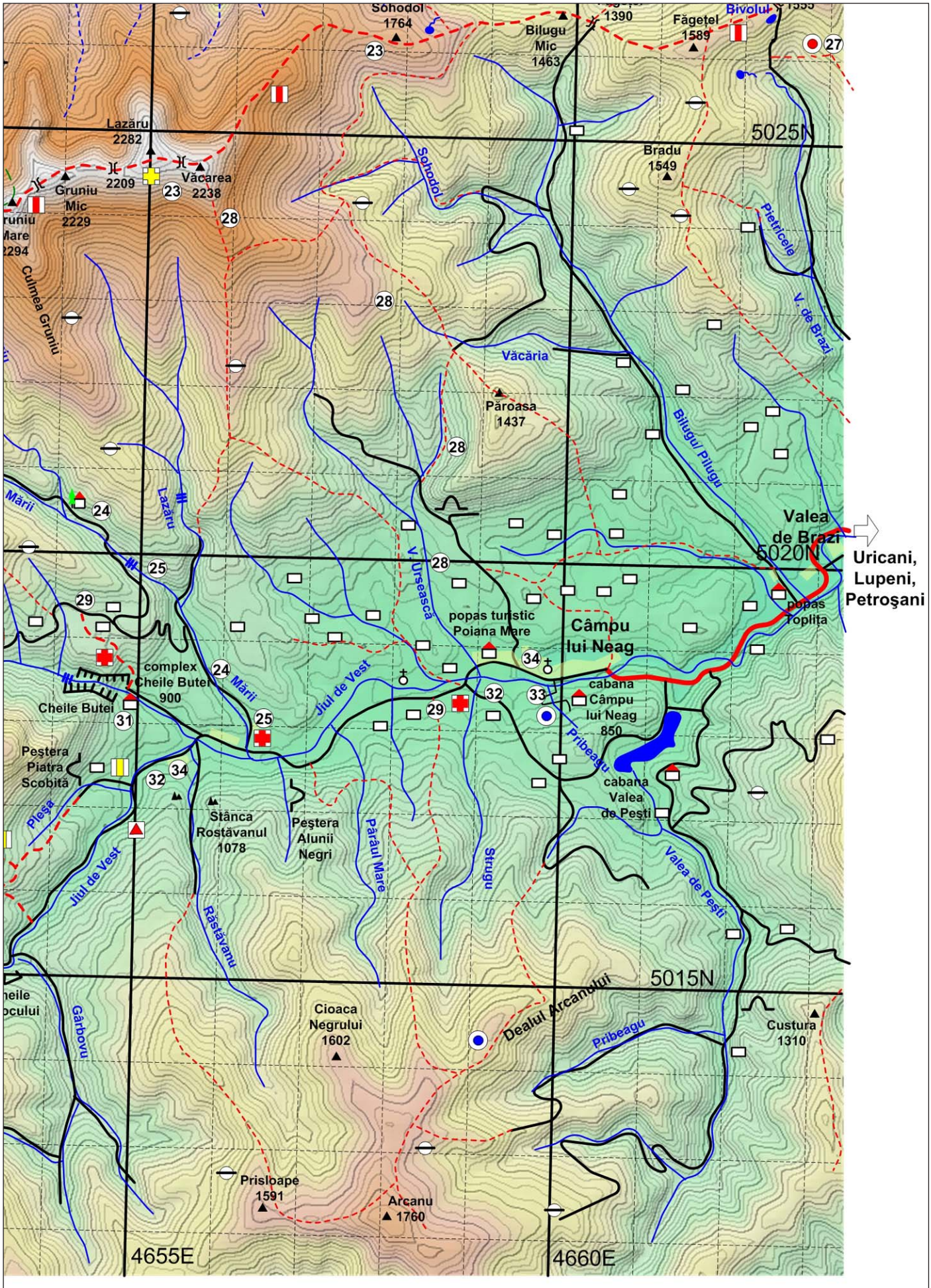
Sohodol 1764
Bilugu Mic 1463
1390
Făgeţel 1589
Bivolul
27
Lazăru 2282
2209
Văcarea 2238
Gruniu Mic 2229
Culmea Gruniu
5025N
Bradu 1549
Sohodol
Pietricela
V. de Brazi
Văcăria
Păroasa 1437
Bilugu/ Pilugu
Mării
Lazăru
Valea de Brazi
5020N
Uricani, Lupeni, Petroşani
popas Topliţa
V. Urseasca
popas turistic Poiana Mare
Câmpu lui Neag
complex Cheile Butei 900
Cheile Butei
Jiul de Vest
cabana Câmpu lui Neag 850
Pribeagu
Peştera Piatra Scobită
Pleşa
Stânca Rostăvanul 1078
Peştera Alunii Negri
Păraul Mare
Strugu
cabana Valea de Peşti
Valea de Peşti
Răstăvanu
5015N
Dealul Arcanului
Cioaca Negrului 1602
Custura 1310
Gârbovu
Prislopae 1591
Arcanu 1760
4655E
4660E

sumarul revistelor

Invitaţie în Carpaţi

prima serie, anii 1997-2001, numerele 1-50
(de exemplu, IIC 1998-02 înseamnă anul 1998, numărul pe februarie)
seria nouă, din octombrie 2005, numerele 51-70
(de exemplu IIC 55/ 71 înseamnă numărul 55, pagina 71)

Alpinism IIC 1998-02, IIC 1998-09, IIC 1999-07, IIC 1999-09, IIC 2000-01, IIC 2000-04, IIC 2000-06, IIC 2000-07, IIC 2000-10, IIC 2000-11, IIC 2001-01, IIC 2001-02, IIC 2001-04, IIC 2001-05, IIC 2001-10, IIC 2001-11, IIC 69/ 39

Aninei IIC 57/ 60

Baiului IIC 55/ 71

Bihor IIC 2001-04

Bucegi IIC 1997-02, IIC 1997-03, IIC 1998-04, IIC 1998-12, IIC 1999-09, IIC 2000-04, IIC 2000-07, IIC 2000-10, IIC 2000-11, IIC 2001-01, IIC 2001-02, IIC 2001-04, IIC 2001-11, IIC 2001-12, IIC 63-66, IIC 69/ 39, IIC 70/ 50

Buila IIC 2000-04, IIC 56/ 49, 53

Bulgaria IIC 2001-11

canioane IIC 70/ 36

Câmpiile Banatului IIC 58/ 56

Căpăţânii IIC 55/ 62, IIC 58/ 44, IIC 70/ 55, 61

Ceahlău IIC 1999-12

Cernei IIC 2001-11

cetăţi IIC 53/ 17, IIC 73/3, 11

Ciucaş IIC 1998-11, IIC 62/ 48

Codru IIC 68/ 26

Cozia IIC 56/ 39

Culoarul Rucăr - Bran IIC 58/ 22

Defileul Lăpuşului IIC 62/ 3

Depresiunea Almaş IIC 51/ 37, IIC 52/ 59

Dobrogea IIC 52/ 57, IIC 55/ 3, IIC 57/ 53, IIC 58/ 35, IIC 62/ 71

echipament IIC 2001-08, IIC 56/ 32

escaladă IIC 2001-01, IIC 2001-06, IIC 2001-09, IIC 2001-11, IIC 52/ 50

Făgăraşului IIC 1997-01, IIC 1998-03, IIC 1998-05, IIC 1999-01, IIC 1999-03, IIC 2000-02, IIC 2000-03, IIC 2000-08, IIC 2000-09, IIC 2001-04, IIC 2001-06, IIC 2001-08, IIC 2001-10, IIC 54/ 1, 55, IIC 56/ 55, IIC 57/ 3, IIC 59-61, IIC 67

faună IIC 51/ 26, IIC 52/ 11,19, 46, IIC 53/ 45, IIC 55/ 6, 11, 37, 47, IIC 56/ 22, 30, 34, 36, IIC 58/ 30, IIC 62/ 43, IIC 63-66, IIC 68/ 45, IIC 70/ 5, 8, IIC 71-73

fenomene IIC 70/ 10

floră, vegetaţie IIC 51/ 26, IIC 52/ 21, 29, 32, 37, 39, 40, 42, 43, 45, 46, IIC 53/ 9, 11, 16, 22, 44, 45, 46, IIC 54/ 14, 16, 44, IIC 55/ 7, 8, 9, 34, 50, 64, 70, IIC 56/ 17, 18, 25, 37, 41, 50, IIC 57/ 49, IIC 58/ 61, IIC 59-61, IIC 62/ 35, 43, IIC 63-66, IIC 69/ 36, IIC 71-73

Gilău IIC 2000-06, IIC 2000-07

Gutâi IIC 54/ 1, 41, IIC 69/ 3

Iezer-Păpuşa IIC 2000-08, IIC 51/ 31

Igniş IIC 57/ 10, 14

istoria Alpinet IIC 2001-10, IIC 52/ 3, IIC 53/ 44

Latoriţei IIC 52/ 65, IIC 53/ 24

Lăpuş IIC 54/ 3, 18

Leaota IIC 1998-04, IIC 51/ 34, IIC 58/ 3

Locvei IIC 57/ 60

Lotrului IIC 57/ 42, IIC 68/ 50, 52

Maramureşului IIC 2000-11, IIC 55/ 29, IIC 62/ 60, IIC 70/ 11

Maramureşul istoric IIC 54/ 28, 46, IIC 68/ 35

Măcin IIC 2000-11, IIC 52/ 4, 50, IIC 68/ 3, 21, IIC 69/ 36

mănăstirile Neamţului IIC 56/ 5

Meseş IIC 62/ 35

Muntele Mare IIC 2000-06, IIC 2000-07

munţii lumii IIC 69/ 47

Nepal IIC 2000-03s

Oaş IIC 70/ 64

Obcina Mare IIC 54/ 50, IIC 69/ 33

Pakistan IIC 2001-04

parapantă IIC 57/ 18

Parâng IIC 1999-04, IIC 1999-05, IIC 2001-08, IIC 70/ 3

Pădurea Craiului IIC 2001-04

Penteleu IIC 62/ 59

Piatra Craiului IIC 1998-06, IIC 1998-08, IIC 1998-09, IIC 1999-07, IIC 2000-10, IIC 2001-02, IIC 2001-05, IIC 2001-11, IIC 51/ 28, IIC 57/ 29, 35

Piatra Mare IIC 70/ 5

Podişul Someşan IIC 53/ 17, IIC 58/ 25

Podul Calului IIC 62/ 59

Poiana Ruscă IIC 1998-09

rafting IIC 68/ 35, 43

Retezat IIC 1998-01, IIC 1998-02, IIC 1998-07, IIC 1999-02, IIC 2000-01, IIC 2001-09, IIC 71-73

Rodnei IIC 1999-06, IIC 1999-08, IIC 2000-05

schi IIC 55/ 71, IIC 56/ 29

Siriu IIC 69/ 18

speologie IIC 1998-09, IIC 51/ 3, IIC 52/ 57, IIC 55/ 3, IIC 57/ 29, IIC 58/ 22, IIC 59-61, IIC 62/ 71, IIC 63-66, IIC 67, IIC 69/ 18, 33, IIC 70/ 33, 36

Stânişoara IIC 56/ 5

S.U.A. IIC 1997-04, IIC 1998-12s, IIC 55/ 74

Subcarpaţii Buzăului IIC 51/ 19

Subcarpaţii sudici IIC 69/ 28

Subcarpaţii Vrancei IIC 51/ 3

Şureanu IIC 54/ 53, IIC 70/ 25, 33, 36

Trascău IIC 2001-05

Turcia IIC 69/ 47

Ţara Bârsei IIC 56/ 34

Ţara Chioarului IIC 68/ 43

Ţibleş IIC 53/ 3, IIC 57/ 18

Vlădeasa IIC 1999-11

Vrancei IIC 62/ 59

vulcani noroioşi IIC 51/ 19

Ică Giurgiu

Sumarul revistei este deschis celor care transmit informaţii (ştiri, fotografii, articole, monografii). Contact: iic@alpinet.org, telefon 683.51.03.

Descoperă, în galeria de imagini montane de pe www.alpinet.org, ineditul vieţii la altitudine.

În Munţii Bârgău.
foto: Marius Dan Fitero

www.muntiicarpati.org
ghid montan la zi;
hărţi în premieră; fotografii de neuitat

www.cluburimontane.org
parteneri de drumeţie; chiar lângă tine

www.salvamont.org
ture mai sigure;
accidente evitate